

Region Skåne
Regionfullmäktige
291 89 Kristianstad

Frågor rörande den inofficiella rödgula korsflaggan

Riksarkivet har noterat att Regionfullmäktige i Skåne avser att fatta beslut rörande en inofficiell flagga för Region Skåne (Regionstyrelsens beslutsförslag, dnr 1702939). Med anledning av detta vill Riksarkivet informera Regionen om följande.

Officiella symboler i Sverige

De officiella symboler som används i Sverige styrs av ett måttfullt regelverk och en väl avvägd praxis. Dessa regler ligger till grund för de heraldiska vapen, emblem och flaggor som Riksdagen, Regeringen, myndigheter och kommuner använder.

I lagen (1970:498) om skydd för vapen och vissa andra offentliga beteckningar finns skydd mot att officiella symboler utnyttjas i näringsverksamhet. För kommuner skyddas registrerade vapen, men några regionala korsflaggor omfattas inte av reglerna.

I förordningen (1976:100) om vissa officiella beteckningar har Regeringen definierat vilka offentliga emblem som har officiell ställning och som därmed är skyddsvärda. För landskapet Skåne är det Skånes landskapsvapen, för Skåne län är det skånska länsvapnet och för Skånes kommuner är det respektive kommunvapen. Dessa vapen kan också uttryckas i form av en heraldisk flagga och åtnjuter då samma lagskydd. Vidare finns bestämmelser för hur beslut ska fattas rörande eventuella tillstånd till användning av andra än länsstyrelse och kommun.

I lagen (1982:269) om Sveriges flagga definieras hur statsflaggan ska se ut. Det är genom dessa regler som Riksdagen har givit statsflagga en offentlig ställning.

Officiella korsflaggor i Sveriges närområde

I Norden använder de fem självständiga staterna - Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige – nationella korsflaggor. Norden utgör, i heraldisk och vexillologisk mening, Sveriges närområde. I Danmark och Finland finns därtill tre självstyrande regioner, varav av två, med egna korsflaggor (Färöarna respektive Åland). Dessa korsflaggor har status som officiella statsymboler respektive officiella symboler för de regioner som har ställning som självstyrande områden. I Sverige finns inte något område eller region som har en motsvarande ställning.

Regelverket gör att frågor om vilka symboler som den svenska staten ska erkänna tillhör Riksdagens och Regeringens kompetensområden.

I det fall Region Skåne vill få den inofficiella rödgula korsflaggan erkänd av staten får Regionen vända sig till Riksdagen och Regeringen i syfte att ta upp en diskussion om att förändra nuvarande lagregler. Intill dess att en eventuell regeländring är genomförd har den rödgula korsflaggan fortsatt status av privat- eller föreningsflagga.

Andra aktörer med rödgula korsflaggor

I bedömningen rörande användningen av den rödgula korsflaggan bör även andra aspekter än vad som tagits upp i ovanstående vägas in. Lämplighet och relationer till övriga Sverige och omvärlden finns med som naturliga följdfrågor. Riksarkivet nöjer sig med att kortfattat redovisa hur den rödgula korsflaggan idag används samt hur den historiskt sett har förknippats med olika aktörer:

- i Sverige används den rödgula korsflaggan som Uppsala stifts flagga,
- i Finland används den rödgula flaggan, om än med något bredare kors, som inofficiell symbol för den finlandssvenska befolkningsgruppen,
- i Norge användes den rödgula korsflaggan av Vidkun Quislings nationalsocialistiska parti Nasjonal Samling mellan 1933-1945.

Flagganvändningen visar att frågan - om än som en privat symbol – berör även andra än bara Region Skåne. I syfte att undvika kontroverser och spänningar med dem som idag använder den rödgula korsflaggan, eller har historisk erfarenhet av vilka värden den representerar, rekommenderar Riksarkivet att Regionen själv närmare analyserar och överväger konsekvenserna innan beslut fattas om att placera den rödgula korsflaggan i Regionfullmäktiges sessionssal.

Med vänlig hälsning

Henrik Klackenborg
statsheraldiker